

Panu: _____

”Siltavahilta” terveisiä

Tee-Koo lähetti terveisiä. Tapsin miehen jonka ennen vanhaan monet Oulussa tunsivat myös ”Kaksinaisen vaeltajan” toisena puolikkaana, Sotkamossa. Siellä hän on ollut vakavasti (vakinaisesti) jo kohta tämän kuusikymmenluvun. Puhuttiin tietyistä vanhoista veikoista ja jouduttiin siten ajatuksissa Ouluun. Tee-Koo on intohimoinen kalamies, niin että varoituksita rupesi puhumaan kalamieshommistaan Merikoskessa. ”Minulla oli vene siinä Hiltulanrannassa, tiijätähän...” Sanoin, että Lassinkallion alla, ja kysyin, että ei kai hän, pappismies, silloin salakalastussyksyinä. Siitä se lähti.

Selvisi, että ystäväni Tee-Koo oli asunut siinä entisessä siltavahin punamullalla maalatussa ”kopissa”, joka silloin oli siinä Tuiran sillan kupeessa silloisessa Toivaniemessä sillä paikalla, suuntia, missä tällä hetkellä ko hoaa Siltavahti-nimisen taloyhtiön ”pistetalo”. Tiijättehän? Tätä tietä jouduttiin siltavahtiin, siltamaksuihin, ”Rupulaa-kiin”, Kankaan tätiin, joka oli viimeinen siltavahti, jne. Ilmeinen että koska Oskari Juntunen,

josta oli tullut Oulun kaupungin metsänvartija, muutti perheineen Tuiran Toivoniemeen ent. siltavahdin mökkiin 1927 eli siis 40 ajastaikaa sitten, oli siltamaksujen kantamisen täytyneen päättyä edellisenä vuonna. Omasta puolestani muistan, että ollessani viimeisimmän keran todistamassa siltamaksun maksua eli piletin lunastusta ajelin komian avoauton kyydissä jostain Tukkiisaaren suunnalta. Auto pysähtyi Toivoniemen vahtikopin kohdalla, osti piletinsä ja jatkoi kaupunkiin. Vanhasta taksasta ei kyllä löydy lainkaan autoa, mutta sehän onkin avajaisvuodelta 1869. Lähinnä sopiva ”sakotusperuste” oli kai ”keisiltä, droskalta tahi matkareeltä hevosen (hevosvoimien!) kanssa 40 penniä”.

Juntusten asetuttua siltavahin paikalle sai Tee-Koo, perheen esikoinen, hallintaansa vahtituvan juuri sen pienen lisäkamarin, johonka kuului tienpuoleinen ikkuna ja siinä pilettiluuku ja luukussa sellainen luukun alitse vedettävä rahalipas, taas tiijätte, elokuvissakin on sellaisia. Se ei ollutkaan ihan huono kammari, sillä joskus si-

hen rahauurnaani tipahti viisitaikymmenpenninen, kun sattui ohl joku omantunnontarkka matkamies, milloin jalkamies ”käsi- eli työntökärryjen kanssa”, milloin ehkä lehmä ”johdattajan kanssa”, jotka olivat tottuneet siihen, että ”Rupulaa-kille” piti maksaa. Tee-Koo piti rahoja ominaan. Ja nauroi parantaansa. Nyt 1967. Hän oli yritteliäs poika. Niinpä kun siinä vieressä oli Tuiran koulupuutarha, jota Hapuojan Janne, kova musiikkimies, hoiti, pestautui Tee-Koo yövahiksi. Hapuojan opettaja maksoi siitä. Pimillä piti Juntusen pojan käydä katsoomassa, ettei siellä puutarhasa käynyt varkaita. Ainakin keran niitä oli siellä ollut tai mitähän olivat, rantahampuuseja. Poika huusi tomerana huudettavansa, ja kun ei käsky heti tehonnut, otti uudelleen, jotta alkakoot painua... Ja painuivat hän ne. Isä Oskari seisoi kyllä taempana, niin ettei yhtään pelottanut, mutta eihän ne marjavarikat sitä tienneet. Paras-ta olivat kuitenkin harrit siinä Merikoskessa.

Tee Koo tässä on oikialta nimeltään Tivu Kullervo Juntunen, sittemmin yhtä ja toista, mm. pastori ja historian maisteri, nyt sitten uskonnon ja psykologian lehtori Sotkamon Akkoniemellä, voi hyvin ja ”leikkaa” yhtä hyvin kuin 40 vuotta sitten, saati sen jälkeen, Oulun

sillat avattiin liikenteelle 1. 5. 1869 ja ”Rupulaaki” tuli siitä, kun siltayhtiön nimi oli Uleå Elfs Brobolag. Mikä muu siitä Oulun kielellä voi tulla!

Uusinta Oulun kieltä on siten Pohjankartano, josta Lauri Kokkonen on eri mieltä kuin muut kekkoset ja kakkoset. Minäkin kuulun jälkimmäisiin erimielisiin, koskapa kartanolla Oulun seudulla ei ole tarkoitettu ainakaan herraskartanoa, paikottain jopa rakennusryhmää. En kylläkään ollut, juuri mainitusta syystä, aikunut ryhtyä asiasta inttämään, mutta tuli vastaan iso ja arvoisa rovasti, että piti pysähtyä. Sanol, että nyt käy niin, että kun turistit kuulevat Pohjankartanosta, ne hyppäävät taksiin ja käskävät ajaa sinne luullen tulevansa hyväänkin hotelliin (mm. Pohjanhovi) ja saavansa siellä vielä senkin, mitä eivät saa Oululaisista ”barbaareista”. Miksi ihmeessä ei talon nimeksi haluttu panna Opistola? Niin, miksi? Oisko myöhäistä?

Lopuksi: saako puffata? Pyhäiltana kello 17 on Lyseossa kaikille oululaisille tarkoitettu kokouksen tapainen, jossa maisteri Anna Maria Reinilä alustaa keskustelun mitä mainioimmas-ta aiheesta: Vanha oululainen tapakulttuuri, jota koskevan muistitiedon keräys on käynnissä.